

АНОТАЦІЯ
навчальної дисципліни

«Організація наставництва над дитиною в Україні»

(ВИБІРКОВА ДИСЦИПЛІНА)

Опис дисципліни

Кількість кредитів – 3

Загальна кількість годин – 90 год.

Семестр – 8-й

Лекції – 20 год.

Практичні, семінарські – 20 год.

Самостійна робота – 50 год.

Вид підсумкового контролю – залік.

Керівник курсу: Бордіян І.Я. кандидат наук з державного управління, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи.

Анотація дисципліни : Дисципліна є *вибірковою* складовою навчального плану.

Як вибіркова складова, вивчення дисципліни дозволить студенту сформувати індивідуальну освітню траєкторію.

Мета вибіркової навчальної дисципліни «Організація наставництва над дитиною в Україні» полягає в теоретичному обґрунтуванні сутності наставництва в Україні як засобу формування відповідальності та ефективності взаємодії.

Завдання курсу:

- Підкреслити історичну вагомість наставництва над дитиною.
- На основі категоріального аналізу поняття «наставництво» обґрунтувати форми та завдання.
- Познакомити студентів з основними державними та громадськими організаціями, які займаються підбором, навчанням та супроводом потенційних наставників.
- Розкрити критерії, показники та рівні ефективності наставництва як засобу формування психологічно здорової дитини.

Програмні компетентності

Інтегральна компетентність:

- ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності, процесу навчання, що передбачає проведення досліджень та застосування певних теорій, методів соціальної роботи, соціально-психологічної реабілітації та науково-дослідної, науково-педагогічної діяльності характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог. Загальні компетентності:

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини громадянина в Україні.
- ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

- ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК13. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети
- ЗК14. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
- ЗК15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові компетентності:

- ФК1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).
- ФК2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.
- ФК3. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.
- ФК4. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.
- ФК5. Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі, які опинилися в складних життєвих обставинах.
- ФК6. Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб.
- ФК8. Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах.
- ФК9. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів.
- ФК10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.
- ФК11. Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей.
- ФК12. Здатність ініціювати соціальні зміни, спрямовані на піднесення соціального добробуту.
- ФК13. Здатність до розробки та реалізації соціальних проектів і програм.
- ФК15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.
- ФК20. Здатність до сприяння підвищенню добробуту і соціального захисту осіб, здійснення соціальної допомоги та надання підтримки тим, хто перебуває у складних життєвих обставинах.
- ФК22. Здатність налагоджувати співпрацю закладів освіти, сім'ї і суспільства у вихованні особистості, сприяти її адаптації до умов соціального середовища.

Організація наставництва над дитиною в Україні

Зміст дисципліни:

Змістовий модуль 1. Цілі, форми наставництва

- Тема 1. Історичні витоки наставництва.
- Тема 2. Предмет і завдання наставництва. Портрет наставника.
- Тема 3. Форми і напрямки наставництва.
- Тема 4. Законодавче регулювання наставництва.
- Тема 5. Державні та громадські організації, що надають психологічну та правову підтримку наставнику.
- Тема 6. Ефективність та результативність наставника. Основні ролі наставника.
- Тема 7. Журнал наставника.
- Тема 8. Тренінг, як основа навчання.
- Тема 9. Діагностичний інструментарій майбутніх наставників.

Змістовий модуль 2. Основні аспекти успіху наставництва в Україні

- Тема 10. Міфи про дітей-сиріт
Тема 11. Особливості у спілкуванні з дитиною.
Тема 12. Етапи розвитку взаємостосунків.
Тема 13. Гра, як різновид спілкування.
Тема 14. Консультаційна допомога наставнику.

Рекомендована література

Базова

1. Адаховська Н.С. Наставництво як форма захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Часопис цивілістики. 2017. №27. С.28–31.
2. Байдарова О. Наставництво як форма соціальної підтримки випускників інтернатних закладів / О. Байдарова // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2012. – № 3. – С. 64–67
3. Діденко І. В. Інформаційний супровід як чинник успішності впровадження інституту наставництва над дитиною в Україні : автореф. дипломної роботи на здобуття освітнього ступеня «магістр» : спец. 231 «Соціальна робота» / І. В. Діденко ; ЧНУ ім. Петра Могили. – Миколаїв, 2019. – 17 с.
4. Діденко І.В.Європейський досвід наставництва дітей - сиріт: орієнтир для України / І.В.Діденко // Ольвійський форум-2018: стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі «Реалізація євроінтеграційної політики України: суспільно - політичний та безпековий аспекти». - Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2018. - С.132-133.
5. Закон України "Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування"
6. Закон України "Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей"
7. Закон України "Про охорону дитинства"
8. Закон України "Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю"
9. Касьянова Д. Наставництво: плюси і мінуси / Д. Касьянова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://gazeta.dt.ua/SOCIUM/nastavnictvo-plyusi-i-minusi-.html>. – Назва з екрана.
10. Кримінальний кодекс України
11. Овчарова Л. М. Сирітство в Україні як соціальна проблема та шляхи її вирішення. Вісник Приазовського державного технічного університету. Серія: Гуманітарні науки та публічне адміністрування: збірник наукових праць. 2019. Вип. 3. С. 119–122.
12. Постанова Кабінету Міністрів України від 4 липня 2017 року № 465 "Деякі питання здійснення наставництва над дитиною".
13. Сімейний кодекс України.

Допоміжна

1. Моніторинг закладів інституційного догляду та виховання дітей: станом на 01.01.2020. URL: https://www.president.gov.ua/storage/j-fis-storage/00/94/01/7d711174da000ede4681d015cb7d0922_1594981935.pdf
2. Тренінговий курс “Тренінг з підготовки наставників для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування” / укл. : Є. Смаль, І. Сацюк, Ю. Удовенко та ін. – К.: Проект Наставництва “Одна Надія”, 2014. – 102 с.

Інтернет-ресурси:

1. <http://www.lsl.lviv.ua/index.php/uk/golovna2/> (Наукова бібліотека імені Стефаника)
2. <https://www.msp.gov.ua/> (Міністерство соціальної політики України)